

nameščajmo gnezdilnice

zakaj nameščamo gnezdilnice?

Gnezdilnice nadomeščajo naravna dupla, ki so zaradi intenzivne sečnje starih dreves vse redkejša. Drevesna dupla so za mnoge vrste ptic in drugih živali (netopirji, različne žuželke) edino mesto, kjer lahko uspešno speljejo naraščaj. Nekatere izmed teh vrst (na primer smrdokavra (*Upupa epops*), pogorelček (*Phoenicurus phoenicurus*), čuk (*Athene noctua*) so postale že zelo redke in močno ogrožene. Eden od vzrokov ogroženosti je tudi pomanjkanje primernih mest za gnezdenje - dupel. Z nameščanjem gnezdilnic lahko tem vrstam pomagamo.

Sledeča priporočila so namenjena naši učinkovitejši pomoči. Z nameščanjem gnezdilnic je del odgovornosti za uspešno speljan zarod ptic tudi na nas. Neprimerno izdelane, nameščene in nevzdrževane gnezdilnice so lahko past za ptice, zato napotke vsekakor upoštevajmo.

Če gnezdilnico zasede kakšna druga žival (čebele, sršeni, netopirji, polh ...), ji omogočite mirno bivanje in je nikakor ne preganjajte. Tudi njim je človek uničil precej naravnih bivališč, zato so mnoge med njimi ogrožene.

Želimo vam veliko uspeha pri delu!

izdelava in nameščanje gnezdilnic

Gnezdilnica mora biti izdelana trdno, v notranjost ne sme teči voda (najprimernejši material za izdelavo je les, na zunanji strani zaščiten s premazom; plastiko in kovine za izdelavo gnezdilnic odsvetujemo). Streho prekrijemo s strešno lepenko. V dno gnezdilnice je potrebno navrtati luknje največjega premera 5 mm, ki so namenjene odvajanju vode;

Notranjosti gnezdilnice ne prebarvamo - grob material olajša mladičem izhod iz gnezdilnice. Palčka pred vhodno odprtino ni potrebna;

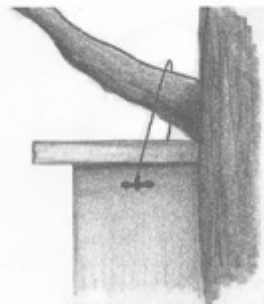
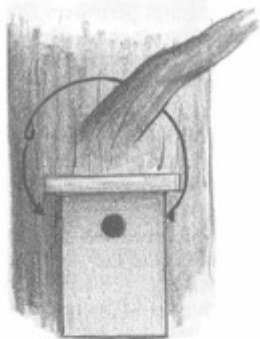
Gnezdilnico na drevo pritrdimo z močno žico, tako da se ne premika. Žico je potrebno vsako leto popustiti, da ne poškoduje drevesa. Gnezdilnico lahko na drevo tudi obesimo;

Gnezdilnico namestimo tako, da vhodna odprtina ni izpostavljena direktnemu dežju. Najmanj primerni strani za namestitev gnezdilnice sta zahodna in severna stran;

Gnezdilnice za manjše ptice pevke naj bodo nameščene vsaj 3 m od tal, za večje vrste jih namestimo višje;

Gnezdeče ptice ne smemo motiti (fotografiranje na gnezdu, jemanje jajc in mladičev v roke ali celo iz gnezda lahko ima usodne posledice za ptičji zarod. Zaradi takšnih motenj je malo verjetno, da bo ptica prihodnje leto še gnezdila na istem mestu);

eden od načinov nameščanja gnezdilnic

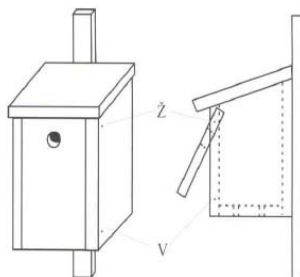
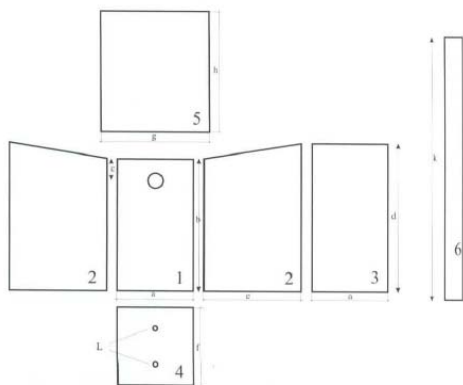
Gnezdilnico je potrebno vsako jesen očistiti in odstraniti staro gnezdo. Gnezdilnice s starimi gnezdi naslednje leto praviloma ptice ne bodo zasedle (v njih so mnogokrat zajedalci). Primeren čas za čiščenje je november;

Če želimo namestiti gnezdilnico za katero od vrst sov, ki gnezdiijo v duplih (lesna sova, čuk) je potrebno dno gnezdilnice prekrito s slojem grobe žagovine ali šote, saj si sove same ne spletajo gnezd, na golih tleh pa se jajca lahko razbijejo;

Gnezdilnica naj ne bo dostopna mačkam.

LEGENDA (glej desno stran)

- A = plavček, menišček, čopasta sinica
- B = velika sinica, belovrati in črnoglavi muhar, vijeglavka, brglez
- C = pogorelček, šmarnica
- D = škorec, mali skovik
- E = smrdokavra, veliki skovik, čuk
- F = duplar, kavka, koconogi čuk
- G = lesna sova

Ž - žebelj
 V - vijak
 L - luknje

	Del	A	B	C	D	E	F	G
1	Prednja stena	a	14	14	14	16	18	25
		b	24	24	24	30	35	44
		c	5	5	5	5,5	6	6
	vhodna odprtina	Ø	2,6	3,2-3,4	4,5	4,5-5	6,5-7	8,5
			okrogla	okrogla	višina 3,0 širina	okrogla	okrogla	okrogla
2	Stranska stena	b	24	24	24	30	35	44
		d	27	27	27	34	40	50
		e	18	18	18	20	22	29
3	Hrbet	a	14	14	14	16	18	25
		d	27	27	27	34	40	50
4	Tla	a	14	14	14	16	18	25
		f	14	14	14	16	18	25
		g	20	20	20	22	24	31
5	Streha	h	22	22	22	22	26	40
		i	4	4	4	4,5	5	6
6	Nosilna letev	k	47	47	47	58	66	80

Če imate dodatna vprašanja v zvezi s hranjenjem ptic, pokličite na DOPPS, tel. 01/426 58 75 ali nam pišite na DOPPS, p.p. 2990, 1001 Ljubljana oziroma na dopps@dopps.si.

O izdelavi gnezdilnic si lahko preberete tudi na naši spletni strani www.ptice.si.

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije je nevladna naravovarstvena organizacija, ki deluje v Sloveniji od leta 1979. Naše poslanstvo je varovanje ptic in njihovega življenjskega prostora. Smo partnerji svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International. Delujemo v javnem interesu varstva narave in ohranjanja okolja v Sloveniji.

Pripravila: Damijan Denac in Leon Kebe

Foto: Dare Fekonja, Barbara Vidmar

Oblikovanje: Barbara Vidmar

DOPPS, september 2010